



**V2 raket**

Deze publicatie geeft duidelijk, in een klare chronologische volgorde, de verschillende etappes weer in het leven van de man die raketten gemaakt heeft tot wat ze zijn – zowel een gevreesd oorlogstuig als het geschikte vehikel voor interplanetaire reizen.

Het boek is in een klare en begrijpelijke taal geschreven, vanaf zijn familiale omstandigheden – tweede zoon van een Duitse Freiherr of baron – tot zijn overlijden aan kanker op 16 juni 1977, 65 jaar oud. We zien zo hoe van in den beginne Wernher von Braun gefascineerd was door de mogelijkheden van raketten en op 13-jarige leeftijd een boek kocht van de voorzitter van het Duits Genootschap voor Ruimtevaart. Meteen ging hij zich op school toeleggen op wiskunde en fysica, wat hij tot dan toe had verwaarloosd. Hij vatte na zijn middelbaar onderwijs ingenieursstudies aan en sloot zich aan bij het ruimtevaartgenootschap.

Toen bleek dat de nodige financiën voor de bouw en de vele proefnemingen die zouden leiden tot de verwezenlijking van bruikbare raketten enkel kon in samenwerking met de strijdkrachten – en dat was later niet anders. Zo zou von Braun uiteindelijk over een grote fabriek in Peenemünde kunnen beschikken,



**Von Braun in zijn NASA-bureau**

onder **Hitler**, doch onder controle van **Himmler** bij wiens SS hij verplicht werd aan te sluiten. Hij bouwde toen de beruchte V2's – zij het oorspronkelijk onder een andere naam: A4.

Het einde van het Nazirijk zag hij blijkbaar reeds in de zomer 1944 aankomen, en vanaf dan stockeerde hij in het geheim belangrijke wetenschappelijke basisdocumenten, met de uitgesproken bedoeling naar de Amerikanen over te stappen.

Het lukte hem en zijn belangrijkste medewerkers wonderwel om contact te leggen met de Amerikaanse strijdkrachten, waar men meteen het belang van een samenwerking inzag. En zo was von Braun de man die in een andere staat en onder een andere leiding zijn jongensdroom waarmaakte: een bemande maanreis op touw zetten. Nadien werkte hij verder, nu met de droom van een reis naar Mars voor ogen – maar al zette hij enkele stappen in die richting, dat heeft hij, zoals we nu reeds weten, niet kunnen meemaken.

Merkwaardigerwijze heeft de auteur er zich niet kunnen van weerhouden een vermanende vinger uit te steken naar von Braun, omdat in zijn fabriek in Peenemünde het grootste deel van de arbeid geleverd werd door krijgsgevangenen, die niet bepaald zachtmoedig behandeld werden. De auteur heeft gelijk dat von Braun niet anders kon dan zich daar rekenschap van geven. Wie met de Duitse geschiedenis enigszins vertrouwd is, weet ook dat het minste protest vanwege eender wie meteen zou geleid hebben tot diens gevangenneming, desnoods ten koste van het project. Von Braun was moreel gezien de gevangene van het Nazi-regime, en het zou heldenmoed hebben gevergd om – overigens volkomen nutteloos – enige stap te hebben ondernomen om het lot van de krijgsgevangenen te verbeteren. Het verwijtende vingertje van de typisch Hollandse auteur lijkt mij dan ook het enige minpunt van dit overigens zeer goed geschreven en gestructureerde boek. In het midden bevinden zich enkele interessante illustraties en op het einde vinden we een zeer uitgebreide bibliografie en een register van namen. Dit alles maakt het boek des te hanteerbaarder voor wie bepaalde gegevens wil terugzoeken.

Hoewel de auteur in zijn bibliografie meerdere bronnen in het Engels en het Duits vermeldt – niet in het minst een aantal werken van Wernher von Braun zelf – zijn alle citaten overgenomen uit werken die gaan over von Braun, en in het Nederlands weergegeven. Dit verhoogt zeker de leesbaarheid en wie graag de oorspronkelijke werken erop naleest, kan dit zonder al te veel moeite doen.

Al bij mekaar dus een aanbevelenswaardig boek, ondanks het leuterige moraliseren.

**Prof. Dr. Joost RAMPENBERG**

## Raketenbouwer Wernher van Braun

Bij uitgeverij Aspekt verscheen van de hand van Sam Van Clemen het boek *Wernher van Braun. Raketgeleerde tussen oorlog en ruimtevaart* (2016).